

28/10/2025

לכבוד,

אלוף רפי מילוא

מפקד פיקוד הצפון בצה"ל

באמצעות הדוא"ל: mapazahal@gmail.com ; 1111@idf.gov.il

א.נ,

הנדון: פגיעת הצבא בחורשה הטבעית ובערכי טבע באזור שנכבש משטח סוריה

הרינו לפנות אליכם, בשם אלמרסד – המרכז הערבי לזכויות האדם ברמת הגולן, בעניין שבנדון, ולדרוש מכם לחדול לאלתר מלפגוע בחורשה הטבעית ובערכי הטבע באזור שנכבש על ידי הצבא בסוריה, והכל כדלקמן:

1. במהלך החודשים האחרונים, הופצו דיווחים רבים בתקשורת ובארגוני זכויות אדם, אודות קטיעת עצים מסיבית על ידי הצבא בחורשה הטבעית שבאזור שנכבש בסוריה לאחר נפילת משטר אסד בדצמבר אשתקד.

(ראו למשל: <https://www.syriahr.com/en/364408> ;
; <https://www.trtworld.com/article/bb6d335b13bf>
(https://www.youtube.com/watch?v=btY_L7kFo-4)

2. דווח גם כי קטיעת העצים גרמה להרס רב בחורשה ובאזורי יער, ופגעה באופן רחב ובלתי מאוזן בטבע בערכיו. לפי הדיווחים, חלק רב מהעצים שנקטעו באזורי היער הם מסוג אלון מצוי, שגילם מוערך בכ-300 שנים.

3. החוק הבינלאומי, שחל במקרה של כיבוש צבאי כגון דן, אוסר על גרימת נזק סביבתי נרחב, נמשך וחמור במהלך סכסוך מזוין. בסעיף 35 לפרוטוקול הנלווה הראשון לאמנות ג'נבה (1977), נקבע שאסור להשתמש בשיטות או באמצעי לחימה שמטרתם, או שצפוי ששימושם, יגרום לנזק נרחב, ממושך וחמור לסביבה הטבעית. עוד נקבעה בסעיף 55 לפרוטוקול הנלווה הראשון לאמנות ג'נבה (1977) חובה להגן על הסביבה הטבעית מפני נזק נרחב במהלך הלחימה.

4. אמנם ישראל לא חתמה ולא אישרה את הפרוטוקול הנלווה הראשון, אך כללים אלו בדבר ההגנה על הסביבה הוכרו כחלק מכללי המשפט הבין-לאומי המנהגי (כלל 45 של הצלב האדום הבינלאומי). בהיותם כלל מנהגי, הרי שמדינת ישראל מחויבת אליהם, וצריכה לפעול לפיהם.

5. הוסף על כך, חוקת רומא של בית הדין הפלילי הבין-לאומי משנת 1998 (שישראל וגם סוריה חתומות עליה אך שתי המדינות לא אישרו אותה), קובעת בסעיף 8(2)(ב) (4) שגרימת נזק נרחב, ארוך טווח ומוגזם לסביבה הטבעית, באופן בלתי מידתי ליתרון הצבאי שנוק זה נותן, מהווה פשע מלחמה. כך נקבע בחוקת רומא :

”Intentionally launching an attack in the knowledge that such attack will cause incidental loss of life or injury to civilians or damage to civilian objects or widespread, long-term and severe damage to the natural environment which would be clearly excessive in relation to the concrete and direct overall military advantage anticipated”

6. לאור האמור, אין חולק שהמשפט הבינלאומי מטיל חובה על הצבא לחדול מלפגוע בערכי הטבע, בחורשה הטבעית, ובעצים עתיקי היוםין שנמצאים באזור – ואף מחייב את ההגנה והשמירה עליהם.

7. נציין גם בשולי הדברים, שההגנה על ערכי טבע, אזורי יער וחורשה, ובעלי החיים שבהם, מצטרפת היא למאמץ העולמי למאבק בהתחממות הגלובלית ולהגנה על הטבע – שמכה באזורנו קשות. העיקרון של ההגנה על הסביבה הטבעית הפך להיות עיקרון מרכזי בינלאומי, וקיבל ביטוי רחב בהכרזות בינלאומיות שונות (ראו למשל, הכרזת סטוקהולם על הסביבה האנושית משנת 1972 ; הצהרת ריו בנושא סביבה ופיתוח משנת 1992 ; הסכם פריז משנת 2015). טוב יהיה לו עיקרון זה יקבל ביטוי גם במהלך עימותים מזוינים, ויופעלו מנגנונים להגנה על ערכי הטבע והסביבה.

8. לאור האמור לעיל, נבקשכם בזאת לחדול מלפגוע בסביבה הטבעית באזור שנכבש מסוריה לאחר נפילת משטר אסד, ולפעול להגנה ושמירה על הסביבה והטבע באזור.

לתגובתכם המהירה, נודה.

בכבוד רב,

ויסאם שרף, עו"ד

